

Ertsey Attila

Karácsonyi misztériumjátékok, 1990

1990 őszén az Egyesülés köréből létrejött társulat ismét összeállt, hogy eljátssza az oberufeni* karácsonyi misztériumjátékokat.

Kevesen voltunk, ezért a három játékból csak kettőt tudunk betanulni, a Paradicsomi játékot és a Krisztus születése játékot. Mulasztásaink és a próbákon való gyér részvétel miatt kezdetben főnnállt a veszély, hogy két játék betanulására sem lesz képes a társulat. A főpróba előtt egy héttel döntöttük el, hogy a Paradicsomi játékot is elkezdjük próbálni. Az utolsó hétvégén maratoni próbát tartottunk Kapoldson, ahol a játék végül összeállt.

A társulat úgy döntött, hogy ez évben a főpróbákat kivéve nem játszik Magyarországon, hanem végigjárja a határokon kívüli magyarlakta vidékeket. Az első tervben még egy teljes körutazás szerepelt: Burgenland, Felvidék, Kárpátalja, Erdély, Bácska. A lehetőségek korlátai végül is azt eredményezték, hogy az útvonal így alakult: Pozsony—Bácskatopolya—Csíksomlyó—Gyimesfelsőlok—Gyimesközéplek. Szándékunk csupán az volt, hogy a játék megjelenhessen ezeken a helyeken.

*Egykori német telepesek lakta falu, magyar nevén Főrév, ma Pozsony egyik külső kerülete. A játékokat itt jegyezte föl Karl Julius Schröer (1825—1900), aki azokat „Deutsche Weihnachtsspiele aus Ungarn” címen publikálta, mint a legteljesebben fennmaradt középkori misztériumjátékokat.

Lisztos Edina plakátja az előadáshoz

Pozsony, december 21. Csemadok kultúrterem, 15.00

A játékot a helyi magyar újságban meghirdették, a karácsonyi vásárlás tetőpontján mégis kevesen jöttek el. A játékot tisztességgel eljátszottuk a jelenlévők nagy örömeire. Villámgyors pakolás és indulás az esti helyszínre.

Pozsonypüspöki, általános iskola, tornaterem, 18.00

Mint megtudtuk, Főrév — ahonnan a játék származik — az utóbbi évek lakótelepi építkezései következtében mára megszűnt létezni. Csak a falu őslleke lebeg komoran a betontömbök közt. Herzog filmje jut eszünkbe, melyben a bennszülöttek — akiknek szent fáját, melynek tövében a törzs össze szokott gyűlni, kivágták, és a helyére szuper-

Csíksomlyó, kegytemplom Gerle János felvétele

marketet építettek — továbbra is naphosszat ott ülnek a szent helyen, az áruház áruval megrakott polcai közt. Ide jöttünk vissza tisztelegni. A teremben több mint százan, többségük gyerek. Nincs zaj, ajtónyikorgás, mocorgás, csak teljes figyelem és bizalom. A társulat ezt érezvén, teljes átéléssel játszik. Hirtelen megjelent egy hangulat, egy jelenlét, mely mindenkire hatott, irányította mozgólatainkat. A közönség, mellyel együtt éltük át mindezt, tapssal és apró ajándékokkal köszönte meg a játékot, kis karácsonyfadíszekkel, mázas kerámia juhokkal, pásztorokkal. Búcsúzóul együtt énekeltük el a Csordapásztorokat.

A gyimesfelsőlöki előadás jelenetei Tusnády Zsolt felvételei

Bácskatopolya, december 27. katolikus templom, 18.00

A neogótikus templomban az esti istentisztelet után ott maradt közönség várt minket a hatalmas, hideg és visszhangos térben. Gyerekek, felnőttek és több apáca az első sorokban. A templom kezdetben mintha egy gyanakvó cenzor jelenlétének feszültségét árasztotta volna, aki nem tűri a kísértő ördögöt és a zajongó pásztorokat. A játék végére mégis befogadott minket.

Csíksomlyó, december 29. éjjel 1 óra

Megérkeztiünk a római katolikus plébániára, ahol Gergely István tisztelendő urat ugrasztottuk ki az ágyából. Nála éjszakáztunk.

Csiksomlyó, Kálvária *Geisz János felvétele*

Gyimesközéplek, december 30. kultúrház, 20.30

Félórás késéssel érkezünk a hatalmas kultúrházhoz, az utolsó előadásra. A nagyteremben a karzatról fűrtökben lógó emberek, pislogó neonfény, pattog a dobkályha, tökmagot rágó és szaladgáló gyerekek. Népszínnői hangulat. A vidám, ficáncoló figyelmen sikerült úrrá lenni, a játékot eljátszottuk. Valóban itt volt az egész falu, nekik játszottunk. Itt is gyűjtöttek nekünk. Az előadás után, ahogy jöttünk, elviharzottunk. Szilveszter atyánál egy kis beszélgetés után, ahol a gyűjtés eredményét rábíztuk, s ő megígérte, hogy a náluk még szegényebb moldvai csángóknak juttatja el, ittunk egy kupica pálinkát, majd a főutcán éjjelkor elénekeltük a hideg szélben a két himnuszt, s elindultunk haza, a Székelyföldön át.

Gyimesfelsőlok, december 29. kultúrház, 18.00

A teremben asszonyok, gyerekek az első sorokban, a férfiak hátul ácsorognak. Játékunk alatt a hazulról hozott izzó világot a színpadon. A közönség pénzt gyűjt a játék végén útiköltségeinkre, amit mi a plébános úrnál hagyunk. Ő, Berszán Imre lát minket vendégül aznap este. Még az éjjel visszautazunk Csiksomlyóra, és ismét ott éjszakázunk Gergely Istvánnál.

Csiksomlyó, december 30. Kegyetemplom, 16.00

Hatalmas barokk templom, majdnem teli emberekkel. Először sikerül hangunkkal és énekünkkel betölteni egy ilyen nagy teret. A várakozó kíváncsiságot sikerült beteljesíteni. A játékot a Kálváriadombon lakó remete is végignézte. A ferences atyák nagy szeretettel jóltartottak minket, majd gyors csomagolás után az irány ismét Gyimesközéplek.

Szereplők:

- Ertsey Attila (*Gábrriel*)
- Éliás Ádám (*Énekmeister*)
- Füri Katalin (*Éva, Csillagénekes*)
- Jécsay László (*Ördög, Witok*)
- Kádas Ágnes
- Lisztes Edina (*Gallus*)
- Litkey Tamás (*Úr, Gábrriel*)
- Lódi Csaba (*Servilus*)
- Mireider Bernadett (*Rufinus*)
- Müller Krisztina
- Pán Mariann (*Mária*)
- Reppert Béla (*Ádám, Stichi*)
- Stuðnya Béla (*Crispus*)
- Szabolcs János (*Faénekes, Titus*)
- Tusnády Zsolt (*Ádám, Crispus*)

